

CIG-Saúde Laboral

Boletín nº 41

Nº 41 DECEMBRO 2021 CIG - GABINETE TÉCNICO CONFEDERAL DE SAÚDE LABORAL www.cigsaudelaboral.org

SUMARIO

DOCUMENTO/ANÁLISE

**CONSTRUCCIÓN:
PERIGO NANOMATERIAIS**

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

A FONDO

**ACOSO LABORAL: un delito cheo de
covardía e mesquindade**

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

DOCUMENTO/ANÁLISE

IMPACTO

**IMPACTO DA INTELIXENCIA ARTIFICIAL NA
SEGURIDADE E A SAÚDE OCUPACIONAL**

***Axencia Europea para a Seguridade e Saúde no
Traballo (EU-OSHA)***

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

EDITA: Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

**CONSTRUCCIÓN:
PERIGO
NANOMATERIAIS**

FINANCIADO POR: CÓD. ACCIÓN: PTE. ASIGNACIÓN

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE TRABAJO
Y ECONOMÍA SOCIAL

FUNDACIÓN
ESTATAL PARA
LA PREVENCIÓN
DE RIESGOS
LABORALES, F.S.P.

Confederación Intersindical Galega

Impacto da intelixencia artificial na seguridade e a saúde ocupacional. Axencia Europea para a Seguridade e a Saúde no Trballo (EU-OSHA)

S en dúbida algunha a intelixencia artificial ofrece un enorme potencial para desenvolvementos innovadores nos lugares de traballo a través da crecente dispoñibilidade de datos, grandes volúmenes de datos ou big data, e a capacidade de procesar estes datos a través de algoritmos, o que nos conducirá en moi pouco tempo a cambios profundos e xeneralizados en relación á forma na que se realiza o traballo.

APLICACIÓNS DE INTELIXENCIA ARTIFICIAL NO LUGAR DE TRABALLO

A intelixencia artificial (IA) utilízase nunha variedade de aplicacións e ferramentas para o traballo asistido e para a análise de datos, o que está a permitir a automatización de tarefas cada vez máis complexas, así como a toma de decisións e a xestión automatizadas ou semiautomatizadas do lugar de traballo.

As aplicacións da IA nos procesos de traballo van dende os cobots ou *co-robot* (robot colaborativo que foi deseñado co obxectivo de ter interacción física e social coas persoas nun traballo compartido), tecnoloxías portátiles e tabletas de asistencia en liñas de montaxe de produción, chatbots (aplicacións informáticas baseadas na intelixencia artificial que permiten simular a conversación cunha persoa, dándolle respostas automatizadas ás súas dúbidas ou preguntas máis comúns) en fábricas, almacéns e centros de chamadas, e equipos de protección persoal intelixente (PPE), ata procesos algorítmicos en aplicacións de xestión de recursos humanos (RRHH) como *análise de persoas* (uso de big

data e ferramentas dixitais para “medir”, informar e comprender o desempeño dos empregados/as, os aspectos da planificación da forza laboral e a xestión operativa) e a *gamificación* (uso da mecánica do xogo e o pensamento do xogo para involucrar aos traballadores/as).

A IA pode crear oportunidades, mais tamén novos desafíos en relación aos dereitos laborais e as condicións de seguridade e saúde no traballo (SST), así como a súa xestión e regulación.

Aínda que a día de hoxe a maior parte do debate ao redor da IA céntrase na cantidade de postos de traballo que se poden perder como consecuencia da aplicación desta tecnoloxía, a

natural evolución desta problemática tamén deberá abordar e considerar a calidade do traballo, e a SST como un aspecto clave e decisivo destas novas realidades.

INTELIXENCIA ARTIFICIAL EN AUTOMATIZACIÓN DE TAREFAS E SEGURIDADE E SAÚDE OCUPACIONAL

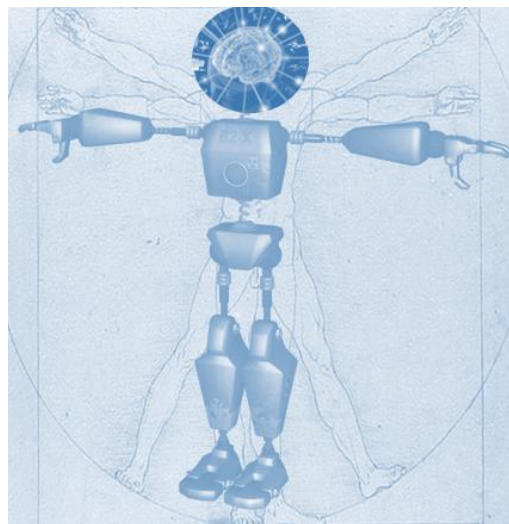
Os robots que incorporan IA están a voltarse móbiles, intelixentes e colaborativos. O seu uso afasta ás persoas traballadoras de situacións perigosas e mellora a calidade do traballo ao entregar tarefas repetitivas a máquinas rápidas, precisas e incansables. Os *cobots* tamén poden facilitar o acceso ao traballo para moitas persoas (traballadores/as maiores ou con discapacidade) e colaborar con traballadores/as humanos nun espazo de traballo compartido.

Con todo, a maior mobilidade e autonomía de toma de decisións dos *cobots*, baseada en algoritmos de autoaprendizaxe, pode facer que as súas accións sexan menos predicibles para os traballadores/as que colaboran con eles. Isto pode resultar nun maior risco de accidentes por colisión ou derivados do equipo utilizado polos *cobots*. A dependencia excesiva da tecnoloxía tamén podería conducir a riscos de descualificación e seguridade. Como os *cobots* están conectados á Internet das cousas, existen problemas de ciberseguridade e riscos asociados de seguridade funcional.

As persoas traballadoras que teñen que seguir o ritmo e o nivel de traballo dun cobot moi probablemente poden verse presionados para

lograr o mesmo nivel de produtividade. O aumento do traballo con robots tamén pode reducir significativamente o contacto con compañeiros/as humanos e o apoio social.

Isto pode ter impactos moi negativos na seguridade e saúde das persoas traballadoras, particularmente no que atinxe á súa saúde mental.

Co uso cada vez maior da intelixencia artificial, os sistemas automatizados agora poden realizar non só tarefas físicas, senón tamén unha variedade de tarefas cognitivas, como conducir de forma autónoma ou axudar, por exemplo, co traballo de casos legais ou diagnósticos médicos. Por tanto, prevese o uso de sistemas baseados en intelixencia artificial en moitos sectores e contornas diferentes, dende a manufactura e a agricultura ata o sector da atención, a hostalaría, o transporte e os servizos, incluídos os traballos de fronte ao cliente. A medida que cambie o contido destes traballos e as tarefas para realizar, poden xurdir novos desafíos para a seguridade e a saúde no traballo (SST).

Por exemplo, *a automatización de tarefas pode asociarse cun traballo máis sedentario e*

cunha menor variación de tarefas, deixando aos traballadores/as con traballos repetitivos. A automatización de tarefas pode resultar en subcarga cognitiva e aburrimiento, en presión de desempeño e intensificación do traballo e certos factores de risco, como o illamento e a falta de interacción cos compañeiros/as, e pode ter un impacto negativo no traballo en equipo, todos os cales son riscos psicosociais coñecidos.

IA PARA ADMINISTRAR E MONITOREAR (CONTROLAR) AOS TRABALLADORES/AS

A estas alturas a IA xa facilitou a aparición de novas formas de seguimento, control e xestión dos traballadores/as. As tecnoloxías dixitais baseadas en intelixencia artificial permiten formas novas, xeneralizadas, continuas e de menor custo de supervisión e xestión de traballadores/as baseadas na recompilación de grandes cantidades de datos en tempo real sobre as persoas traballadoras. Estes datos poden recompilarse durante e fóra do horario laboral e nunha variedade de lugares de traballo, así como fóra do lugar de traballo e, en ocasións, máis aló do estritamente legal e necesario.

Pódense recompilar datos sobre os traballadores/as a través de dispositivos móbiles, dispositivos de vixilancia incorporados ou portátiles (en roupa, PPE ou mesmo no corpo). Inclúen clics do teclado, contido de correos electrónicos, sitios web visitados, número e contido de chamadas telefónicas, información de redes sociais, localizacións a través de rastreo GPS, movementos corporais, signos vitais, indicado-

res de tensións e fatiga, expresións micro-faciais, ton de voz e análise de sentimentos.

Os datos recompilados utilízanse para informar á xerencia e tomar decisións automatizadas ou semiautomatizadas baseadas en algoritmos ou formas máis avanzadas de IA. Isto pode permitir aos empregadores/empresarios/as aumentar o control sobre os seus traballadores/as e o lugar

de traballo, incorporar sistemas de clasificación ou outras métricas na avaliación do desempeño, mellorar o desempeño e a produtividade dos traballadores/as, racionalizar a organización do traballo e a produción, reducir o custo de vixilancia, perfilar aos traballadores/as, influír nos seus comportamentos, disciplinalos ou “mellorar” a xestión de recursos humanos. É nese contexto que xorden campos novos, como a analítica de persoas e a gamificación.

Estas novas formas de seguimento, control e xestión das persoas traballadoras poden dar lugar a transcendentales cuestións legais, regulamentarias e éticas, así como a importantes preocupacións pola seguridade e saúde no traballo (SST), en particular pola saúde mental

dos traballadores/as. De feito, poden provocar que os traballadores/as perdan o control sobre os seus postos de traballo e aumenten a microxestión, a presión sobre o desempeño, a competitividade, a individualización e o illamento social. Os traballadores/as poden sentir que se está invadindo e vulnerando a súa privacidade, o que a maiores dun delito tamén é unha fonte de ansiedade e estrés. É moi posible que como consecuencia destas novas realidades produtivas as persoas traballadoras non poidan tomar descansos cando o necesitan, o que pode causar accidentes e importantes problemas de saúde tales como trastornos musculoesqueléticos e enfermidades cardiovasculares.

Tanto os horarios de traballo inestables, como os horarios a curto prazo establecidos automaticamente por algoritmos, conlevan unha variedade de impactos negativos nas persoas traballadoras, incluído o aumento dos conflitos de conciliación entre o traballo e a familia, o estrés laboral e a incerteza de ingresos económicos. Así mesmo, o uso dos datos dos traballadores/as para recompensalos ou penalizalos pode xerar inseguridade laboral e estrés. Dado que os compoñentes operativos clave das formas de xestión das persoas traballadoras baseadas na intelixencia artificial a miúdo comprenden unha "caixa negra", os traballadores/as e os seus representantes poden carecer de información e poder sobre as estratexias adoptadas e as decisións tomadas pola empresa.

UNHA OPORTUNIDADE PARA MELLORAR A SEGURIDADE E A SAÚDE DOS TRABALLADORES/AS

Tendo en conta que os efectos da tecnoloxía sobre as persoas depende de como esta sexa utilizada e con que fins; as novas formas de supervisión dos traballadores/as baseadas na IA tamén poden brindar unha oportunidade para mellorar a vixilancia da SST, reducir a exposición a diversos factores de risco, incluídos o acoso e a violencia, e proporcionar alertas temperás de estrés, problemas de saúde e fatiga.

O asesoramento en tempo real adaptado ao individuo pode influír no comportamento dos traballadores/as e mellorar a seguridade e a saúde. A vixilancia baseada en intelixencia artificial podería apoiar a prevención baseada en evidencia, a avaliación avanzada de riscos no lugar de traballo e inspeccións de SST máis eficientes, baseadas en riscos específicos. As organizacións poderían utilizar a información para identificar problemas de SST, incluídos os riscos psicosociais, e cando se requiran intervencións de SST a nivel organizacional.

Mais necesitanse decisións éticas, estratexias e sistemas efectivos para manexar a gran canti-

dade de datos persoais sensibles que se poden xerar. Disposicións legais adecuadas que outorguen acceso aos servizos públicos de inspección do traballo a datos anonimizados, que poderían brindar unha oportunidade para a prevención baseada en probas e a formulación de políticas. A necesidade de recompilar datos sobre os traballadores/as debe equilibrarse cos dereitos das persoas traballadoras á súa privacidade, seguridade e saúde. É importante garantir a transparencia na recompilación e o uso dos devanditos datos, e os traballadores/as e os seus representantes deben ter o mesmo acceso á información.

Dende o ano 2016, a Axencia Europea para a Seguridade e a Saúde no Traballo (EU-OSHA)

estivo levando a cabo unha ampla investigación prospectiva sobre dixitalización e SST. A partir de 2020, unha "visión xeral da SST da EU-OSHA" baséase neste traballo de prospectiva para proporcionar máis información para as políticas, a prevención e a práctica sobre os desafíos e oportunidades para a SST como resultado da dixitalización.

Tamén se dedicará á dixitalización e a SST unha campaña da UE sobre lugares de traballo saudables que se lanzará en 2023. Publicaranse máis recursos prácticos no sitio web de EU-OSHA como parte desta campaña.

Fonte: **Axencia Europea para a Seguridade e a Saúde no Traballo (EU-OSHA)**

2021. PRL E SAÚDE LABORAL GABINETE TÉCNICO CONFEDERAL DE SAÚDE LABORAL		
FORMACIÓN	ASESORAMENTO	INFORMACIÓN
TELEFORMACIÓN ASÍNCRONA: PERMITE QUE TE CONECTES ONDE E CANDO QUEIRAS. CON TUTOR PARA AXUDARTE NA TÚA APRENDIZAXE	ON LINE 	REPOSITORIO DE CONTIDOS / NOVAS www.cigsaudelaboral.org
FORMACIÓN PRESENCIAL CON CERTIFICACIÓN AO REMATAR 	CORREO ELECTRÓNICO	TRATAMENTO DE TEMAS EN PROFUNDIDADE Boletín CIG Saúde Laboral
INFÓRMATE DA OFERTA NA TÚA COMARCA OU FEDERACIÓN	TELÉFONO PRESENCIAL Solicitude cita previa por teléfono ou na web www.cigsaudelaboral.org	CIG-Saúde Laboral <i>Boletín n.º 11</i>

Depósito Legal:
C428-2012

Os contidos publicados son responsabilidade exclusiva do Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral da Confederación Intersindical Galega e non reflicten necesariamente a opinión da "Fundación Estatal para la Prevención de Riesgos Laborales F.S.P."

Edita: Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral. www.cigsaudelaboral.org